

საქმე № 010210018002517383
საქმე 2/ბ-781-18წ.

განჩინება

საქართველოს სახელით

26 სექტემბერი 2018 წელი

ქ. ქუთაისი

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლო

სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა:

თავმჯდომარე (მომხსენებელი): ირმა პერანიძე

მოსამართლეები: სიმონ ჩხაიძე

ნანა კალანდაძე

საქმის განხილვის ფორმა: ზეპირი მოსმენის გარეშე

კერძოს საჩივრის ავტორი (მოსარჩელე): შ-- „უ-----“

მოწინააღმდეგე მხარე(მოპასუხე): ლ-- ჯ-----

დავის საგანი: სარჩელის მიღებაზე უარის თქმის თაობაზე განჩინების კანონიერება

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება: ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 02 ივლისის განჩინება.

კერძოს საჩივრის ავტორის მოთხოვნა: სარჩელის მიღებაზე უარის თქმის თაობაზე განჩინების გაუქმება

საქმის გარემოებებთან დაკავშირებით გასაჩივრებული განჩინების დასკვნებზე მითითება

2018 წლის 28 ივნისს, შ-- „უ-----“ სარჩელი აღძრა ბათუმის საქალაქო სასამართლოში, მოპასუხედ დაასახელა ლ— ჯ----- და სესხის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობის გამო, მოპასუხისათვის თანხის დაკისრება მოითხოვა.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 02 ივლისის განჩინებით, შ-- „უ-----“ უარი ეთქვა სარჩელის წარმოებაში მიღებაზე.

სასამართლომ მიუთითა:

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სარჩელები სასამართლოს წარედგინება ხელშეკრულების შესრულების ადგილის ან იმ ადგილის მიხედვით, სადაც ხელშეკრულება უნდა შესრულებულიყო, გარდა ამ მუხლის მე-5 ნაწილით გათვალისწინებული ურთიერთობისა.

განსახილველ შემთხვევაში, მხარეებს შორის არსებობდა სესხის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვალდებულებით- სამართლებრივი ურთიერთობა, თუმცა საქმის მასალებიდან არ ირკვევა, რომ ხელშეკრულების შესრულების ადგილი არის ქ. ბათუმი. მეტიც, სარჩელის მიხედვით მოპასუხის ძირითადი მისამართი, ფაქტობრივი ადგილსამყოფელია - ფ-----

ისეთ პირობებში, როდესაც მოვალის (მოპასუხის) საცხოვრებელი ადგილი და ფაქტობრივი ადგილსამყოფელი არის ფოთი, ხოლო, ხელშეკრულებით ვალდებულების შესრულების ადგილი არ არის ქ. ბათუმი, შეუძლებელია აღძრული სარჩელის ფარგლებში ხელშეკრულების შესრულების ადგილად მიჩნეული იქნას ქ. ბათუმი.

ხელშეკრულების დარღვევის მოტივით გამსესხებლის მიერ

სასამართლოსთვის სარჩელით მიმართვის დროს, განსჯადია ის სასამართლო, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც განხორციელდა სესხის გაცემა და სადაც რეალურად ხორციელდებოდა ვალდებულების შესრულება - მოვალის მიერ თანხის გადახდა.

საქმის განსჯადობის წესს არ განსაზღვრავს ხელშეკრულების გაფორმების ადგილი.

ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სარჩელის წარდგენისას, მოსარჩელე ვალდებულია წარადგინოს მტკიცებულებები იმის შესახებ, რომ სესხის გაცემა და შემდგომ მოვალის მიერ ვალდებულების შესრულება, ანუ თანხის გადახდა ხორციელდებოდა სწორედ იმ ადგილზე, სადაც სარჩელია წარდგენილი. ამგვარი გარემოება საქმის მასალებით არ დასტურდება და ამაზე არც მოსარჩელე მიუთითებს.

ვინაიდან, მოპასუხე ცხოვრობს ქ. ფოთში, რაც ქმნის ვარაუდის საფუძველს, რომ მოვალე ვალდებულებას ასრულებდა სწორედ ფოთში.

მით უფრო, როცა ხელშეკრულების თანახმად, მსესხებელს ვალდებულება უნდა შეესრულებინა საბანკო ანგარიშზე ჩარიცხვის გზით, დადგენილად ჩაითვალოს, რომ განსჯად სასამართლოს წარმომადგენელს ფოთის საქალაქო სასამართლო.

ამ გარემოებების გათალისწინებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 186.1. მუხლის „ე“ ქვეპუნქტზე, ამავე კოდექსის 187-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილზე მითითებით, შ-- "უ-----"-ს წარმომადგენელს უარი ეთქვა სარჩელის მიღებაზე და განემარტა, რომ აღნიშნული სარჩელით უნდა მიმართოს ფოთის საქალაქო სასამართლოს.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 02 ივლისის განჩინებაზე კერძო საჩივარი წარადგინა შ-- „უ-----ს“ წარმომადგენელმა ა----- ჯ----- და გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება მოითხოვა.

კერძო საჩივრის ავტორმა მიუთითა, რომ ხელშეკრულების 12.3 და 13.8 პუნქტებით მხარეები შეთანხმდნენ სსკ-ის მე-16 მუხლით გათვალისწინებულ განსაკუთრებულ განსჯადობაზე, რომლის მიხედვითაც, დავას სასამართლო განიხილავდა ხელშეკრულების შესრულების ადგილის მიხედვით.

მხარეთა მიერ ხელშეკრულების შესრულების ადგილი განისაზღვრა გამსესხებლის იურიდიული ადგილსამყოფელი, რომელიც იმავდროულად კრედიტორის ფაქტობრივი ადგილსამყოფელიცაა. შესაბამისად, განსჯად სასამართლოს ბათუმის საქალაო სასამართლო წარმოადგენს.

იმ შემთხვევაში კი, თუ ხელშეკრულებაში არ იქნებოდა დათქმა, რომ ხელშეკრულების შესრულების ადგილია გამსესხებლის (კრედიტორის) ადგილსამყოფელი, მაშინაც კი განსჯადი ბათუმის საქალაქო სასამართლო იქნებოდა, რადგანაც სამოქალაქო კოდექსის 386-ე მუხლი იმპერატიულად ადგენს, რომ შესრულების საეჭვოობისას ფულადი ვალდებულება უნდა შესრულდეს კრედიტორის ადგილსამყოფლის მიხედვით, თუმცა, სასამართლომ სარჩელი წარმოებაში არ მიიღო იმ მოტივით, რომ საქმის მასალებიდან არ ირკვეოდა, რომ ხელშეკრულების შესრულების ადგილი იყო ქ.ბათუმი.

გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების დასაბუთება

სააპელაციო პალატამ, შეისწავლა წარმოდგენილი კერძო საჩივარი, შეისწავლა საქმეში არსებული მასალები, მოახდინა ფაქტობრივი გარემოებების სამართლებრივი შეფასება, თვლის, რომ კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

დადგენილია, რომ 2018 წლის 28 ივნისს, შ-- „უ-----“ სარჩელი

აღძრა ბათუმის საქალაქო სასამართლოში, მოპასუხედ დაასახელა ლ--- ჯ-----
--- და სესხის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების
შეუსრულებლობის გამო, მოპასუხისათვის თანხის დაკისრება მოითხოვა.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 02 ივლისის
განჩინებით შ-- „უ-----“ უარი ეთქვა სარჩელის წარმოებაში მიღებაზე,
რომლის გაუქმების მოთხოვნით წარმოდგენილი იქნა კერძო საჩივარი.

სააპელაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს
სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო
საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს ამ
სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით.

ამავე კოდექსის 420-ე, 377-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილის
შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლო ამოწმებს განჩინებას კერძო
საჩივრის ფარგლებში ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვალსაზრისით.
სამართლებრივი თვალსაზრისით შემოწმებისას, სასამართლო
ხელმძღვანელობს 393-ე და 394-ე მუხლების მოთხოვნებით.

განსახილველ შემთხვევაში სადავოა განსჯადობის საკითხი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის
თანახმად, ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სარჩელები, სასამართლოს
წარედგინება ხელშეკრულების შესრულების ადგილის მიხედვით ან იმ
ადგილის მიხედვით, სადაც ხელშეკრულება უნდა შესრულდეს
(განსაკუთრებული განსჯადობა).

საქმეში განთავსებული, მხარეთა შორის გაფორმებული სესხის
ხელშეკრულების 12.3 და 13.8 პუნქტის თანახმად, სესხის გადახდა უნდა
განხორციელებულიყო გამსესხებლის საბანკო ანგარიშზე თანხის ჩარიცხვის
გზით, ამასთან, მხარეთა შეთანხმებით, წინამდებარე ხელშეკრულების
შესრულების ადგილად მიჩნეულია გამსესხებლის იურიდიული მიმართი.

სესხის ხელშეკრულების, ასევე სამეწარმეო რეესტრიდან

ამონაწერის მიხედვით, შ-- „უ-----ს“ (გამსესხებლის) იურიდიული მისამართია ქ----- ა----- (ს.ფ.14,33).

კერძო საჩივრის ავტორის მითითებით, შ-- „უ-----ს“ ფაქტობრივი ადგილსამყოფელი, მისი იურიდიული მისამართის შესაბამისია, რაც მითითებული იქნა კიდეც სარჩელში.

იმის გათვალისწინებით, რომ სესხის ხელშეკრულებით მსესხებლის მიერ ფულადი ვალდებულების შესრულების ადგილი განისაზღვრა გამსესხებლის იურიდიული მისამართი, რაც ქ----- და იმავდროულად კრედიტორის ფაქტობრივი ადგილსამყოფელიცაა, პალატა მიიჩნევს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, მოცემული დავის განხილვაზე განსჯად სასამართლოს ბათუმის საქალაქო სასამართლო წარმოადგენს.

ხელშეკრულებაში შესრულების ადგილად კრედიტორის იურიდიული მისამართის მიუთითებლობის შემთხვევაშიც კი, განსჯად სასამართლოდ მაინც ბათუმის საქალაქო სასამართლო ჩაითვლება, ვინაიდან, ყოველგვარი ბუნდოვანების თავიდან აცილების მიზნით, კანონმდებელმა სამოქალაქო კოდექსის 386-ე მუხლის პირველი ნაწილის ძალით განსაზღვრა ფულადი ვალდებულების შესრულების წესი და ადგილი, რომლის მიხედვითაც, შესრულების ადგილის საეჭვოობისას ფულადი ვალდებულება უნდა შესრულდეს კრედიტორის ადგილსამყოფლის (საცხოვრებელი ადგილი ან იურიდიული მისამართი) მიხედვით.

წარდგენილი სარჩელის თანახმად, დავის საგანია ფულადი ვალდებულების შესრულება.

ამდენად, განსახილველ შემთხვევაში, ხელშეკრულება უნდა შესრულებულიყო კრედიტორის (მოსარჩელეს) ადგილსამყოფელის მიხედვით, რაც ქ. ბათუმია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, გაზიარებული ვერ იქნება პირველი ინსტანციის სასამართლოს მსჯელობა იმის თაობაზე, რომ მოცემული სარჩელი წარდგენილი უნდა იქნეს ტერიტორიული განსჯადობის საერთო წესის, კერძოდ მოპასუხის-ლ.ჯ-----ს საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

სააპელაციო სასამართლო ასევე არ იზიარებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს მჯელობას, რომლითაც განიმარტა სსკ-ის მე-16.5 მუხლი.

აღნიშნული ნორმის თანახმად, მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით განსაკუთრებულ განსჯადობას დაექვემდებარა სარჩელები, რომლებიც გამომდინარეობენ საქართველოს საბანკო დაწესებულებების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების, არასაბანკო სადეპოზიტო დაწესებულებების – კვალიფიციური საკრედიტო ინსტიტუტების მიერ დადებული (მათ შორის, ელექტრონული ფორმით დადებული) სესხის (კრედიტის) გაცემის შესახებ ხელშეკრულებებიდან.

ის, თუ რომელი იურიდიული პირი შეიძლება ჩაითვალოს სსკ-ის 16.5 მუხლში მითითებული სტატუსის მქონე სუბიექტად, განსაზღვრავს „ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს კანონი.

ამ კანონის მიხედვით, საქართველოს საბანკო დაწესებულებების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების, არასაბანკო სადეპოზიტო დაწესებულებების – კვალიფიციური საკრედიტო ინსტიტუტების სტატუსის მინიჭება და ლიცენზიის გაცემა ხდება ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის გადაწყვეტილებით და სტატუსმინიჭებული დაწესებულება რეგისტრირდება სპეციალურ რეესტრში, რომელიც საჯაროა.

ვინაიდან, შ-- „უ-----“ არ წარმოადგენს ეროვნული ბანკის რეესტრში რეგისტრირებულ სპეციალურ სუბიექტს, ის ფაქტი, რომ თავისი სამეწარმეო საქმიანობის ფარგლებში ახდებს კრედიტების გაცემას, ვერ მიიჩნევა სსკ-ის 16.5 მუხლით გათვალისწინებულ იურიდიულ პირად.

შესაბამისად, პალატა მიიჩნევს, რომ ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 29 ივნისის განჩინება დაუსაბუთებელია, ხოლო კერძო საჩივარი მისი გაუქმების თაობაზე საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს.

განსახილველ შემთხვევაში ირკვევა, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ სარჩელის დასაშვებობის საკითხის გადაწყვეტისათვის, არასწორად იმსჯელა განსჯადობაზე, რაც შეეხება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 177-178-ე მუხლებიდან გამომდინარე დასაშვებობის სხვა კრიტერიუმებს, ეს საკითხები სასამართლოს მსჯელობის საგანი არ გამხდარა.

იმის გათვალისწინებით, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 177-ე მუხლის თანახმად, სარჩელის დასაშვებობის შემოწმება და მის განხილვა-გადაწყვეტა პირველი ინსტანციის სასამართლოს კომპეტენციაა, პალატა მიიჩნევს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის "ბ" ქვეპუნქტის საფუძველზე, მოცემული საქმე, სარჩელის დასაშვებობის შემოწმების ეტაპიდან განსახილველად უნდა დაუბრუნდეს უფლებამოსილ, ბათუმის საქალაქო სასამართლოს.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე მუხლის მეხამე ნაწილის შესაბამისად, ზემდგომი სასამართლოს განჩინება კერძო საჩივრის თაობაზე არ გასაჩივრდება.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ

და ა ა დ გ ი ნ ა:

1. შ-- „უ-----ს“ (დ----- კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს, ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 02 ივლისის განჩინება;

3. სამოქალაქო საქმე, ლ— ჯ-----ს წინააღმდეგ, შ-- „უ-----ს“
სარჩელის დასაშვებობის შემოწმების საპროცესო სტადიიდან,
განსახილველად დაუბრუნდეს ბათუმის საქალაქო სასამართლოს;
4. კერძო საჩივრის ავტორის მიერ სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია
5. განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

თავმჯდომარე:

ირმა პერანიძე

მოსამართლეები:

სიმონ ჩხაიძე

ნანა კალანდაძე